

496 εἴ χ' ὑπό σοι γε θεὸς δαμάσῃ μνηστήρας ἀγαυούς,
 497 δὴ τότε τοι καταλέξω ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,
 498 αἵ τέ σ' ἀτιμάζουσι καὶ αἶ νηλίτιδές εἰσι.”
 499 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 500 “Μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς μυθήσῃ; Οὐδέ τί σε χρὴ.
 501 Εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἴσομ' ἐκάστην·
 502 ἄλλ' ἔχε σιγῇ μῦθον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν.”
 503 Ὧς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκει
 504 οἰσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα.
 505 Αὐτὰρ ἐπεὶ νίψεν τε καὶ ἤλειπεν λίπ' ἐλαίῳ,
 506 αὐτίς ἄρ' ἀσσοτέρῳ πυρὸς ἔλκετο δίφρον Ὀδυσσεύς
 507 θερσόμενος, οὐλήν δὲ κατὰ ῥακέεσσι κάλυψε.

Homerus, Odyssee 19.467-507

Aantekeningen

<i>regel 467</i>	Τὴν verwijst naar <i>Odysseus' litteken</i>
<i>regel 469</i>	καναχέω rammelen
<i>regel 475</i>	ἀμφαφάομαι randoem betasten
<i>regel 476</i>	ἐσδέρομαι , <i>aoristus</i> ἐσέδρακον kijken naar
<i>regel 480</i>	ἡ φάρυξ, φάρυγος keel
<i>regel 493</i>	ἐπιεικτός bedwingbaar
<i>regel 498</i>	νηλίτις, -ιδος onschuldig
<i>regel 503</i>	διέκ door ... naar buiten
<i>regel 504</i>	τὸ ποδάνιπτρον water om voeten te wassen
<i>regel 505</i>	λίπα glanzend
<i>regel 506</i>	ἀσσοτέρῳ + <i>genitivus</i> dichterbij
<i>regel 507</i>	θέρομαι, futurum θέρσομαι zich warmen ἡ οὐλή litteken

Tekst 2

Odysseus en de vrijers

- 1 Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακέων πολύμητις Ὀδυσσεύς,
- 2 ἄλτο δ' ἐπὶ μέγαν οὐδόν, ἔχων βιὸν ἠδὲ φαρέτρην
- 3 ἰῶν ἐμπλείην, ταχέας δ' ἐκχεύατ' οἴστους
- 4 αὐτοῦ πρόσθε ποδῶν, μετὰ δὲ μνηστήρσιν ἔειπεν·

5 “Οὗτος μὲν δὴ ἄεθλος ἀάατος ἐκτετέλεσται·
6 νῦν αὖτε σκοπὸν ἄλλον, ὃν οὐ πῶ τις βάλεν ἀνήρ,
7 εἴσομαι, αἶ κε τύχωμι, πόρῃ δέ μοι εὐχος Ἀπόλλων.”
8 Ἦ καὶ ἐπ’ Ἀντινόῳ ἰθύνητο πικρὸν δῖστον.
9 Ἦ τοι ὁ καλὸν ἄλειςον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλε,
10 χρύσειον ἄμφωτον, καὶ δὴ μετὰ χερσὶν ἐνώμα,
11 ὄφρα πίοι οἴνοιο· φόνος δέ οἱ οὐκ ἐνὶ θυμῷ
12 μέμβλετο· τίς κ’ οἴοιτο μετ’ ἀνδράσι δαιτυμόνεσσι
13 μῶνον ἐνὶ πλεόνεσσι, καὶ εἰ μάλα καρτερὸς εἴη,
14 οἷ τεύξειν θάνατόν τε κακὸν καὶ κῆρα μέλαιναν;
15 Τὸν δ’ Ὀδυσσεὺς κατὰ λαιμὸν ἐπισχόμενος βάλεν ἰῶ,
16 ἀντικρὺ δ’ ἀπαλοῖο δι’ ἀχένος ἦλυθ’ ἀκωκή.
17 Ἐκλίνθη δ’ ἐτέρωσε, δέπας δέ οἱ ἔκπεσε χειρὸς
18 βλημένου, αὐτίκα δ’ αὐλὸς ἀνὰ ῥίνας παχὺς ἦλθεν
19 αἷματος ἀνδρομέοιο· θοῶς δ’ ἀπὸ εἶο τράπεζαν
20 ὣσε ποδὶ πλήξας, ἀπὸ δ’ εἶδατα χεῦεν ἔραζε·
21 σιτός τε κρέα τ’ ὀπτὰ φορύνετο. Τοὶ δ’ ὁμάδησαν
22 μνηστῆρες κατὰ δῶμαθ’, ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα,
23 ἐκ δὲ θρόνων ἀνόρουσαν ὀρινθέντες κατὰ δῶμα,
24 πάντοσε παπταίνοντες εὐδμήτους ποτὶ τοίχους·
25 οὐδέ που ἀσπίς ἔην οὐδ’ ἄλκιμον ἔγχος ἐλέσθαι.
26 Νείκειον δ’ Ὀδυσῆα χολωτοῖσιν ἐπέεσσι·
27 “Ἐεῖνε, κακῶς ἀνδρῶν τοξάζεαι· οὐκέτ’ ἀέθλων
28 ἄλλων ἀντιάσεις· νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
29 Καὶ γὰρ δὴ νῦν φῶτα κατέκτανες ὃς μὲγ’ ἄριστος
30 κούρων εἶν’ Ἰθάκῃ· τῷ σ’ ἐνθάδε γῦπες ἔδονται.”
31 Ἦσκεν ἕκαστος ἀνήρ, ἐπεὶ ἦ φάσαν οὐκ ἐθέλοντα
32 ἄνδρα κατακτεῖναι· τὸ δὲ νήπιοι οὐκ ἐνόησαν,
33 ὥς δὴ σφιν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ’ ἐφήπτο.
34 Τοὺς δ’ ἄρ’ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
35 “Ἦ κύνες, οὐ μ’ ἔτ’ ἐφάσκεθ’ ὑπότροπον οἴκαδ’ ἰκέσθαι
36 δήμου ἄπο Τρώων, ὅτι μοι κατεκείρετε οἶκον,

37 δμῶησιν δὲ γυναιξὶ παρευνάζεσθε βιαίως,
 38 αὐτοῦ τε ζῶοντος ὑπεμνάσθε γυναῖκα,
 39 οὔτε θεοὺς δείσαντες, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
 40 οὔτε τιν' ἀνθρώπων νέμεσιν κατόπισθεν ἔσεσθαι·
 41 νῦν ὑμῖν καὶ πᾶσιν ὀλέθρου πείρατ' ἐφήπται.”
 42 Ὡς φάτο, τοὺς δ' ἄρα πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἶλε·
 43 πάπτηνεν δὲ ἕκαστος ὅπη φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον·
 44 Εὐρύμαχος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
 45 “Εἰ μὲν δὴ Ὀδυσσεὺς Ἰθακήσιος εἰλήλουθας,
 46 ταῦτα μὲν αἴσιμα εἶπας, ὅσα ῥέζεσκον Ἀχαιοί,
 47 πολλὰ μὲν ἐν μεγάροισιν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἐπ' ἀγροῦ.
 48 Ἄλλ' ὁ μὲν ἤδη κεῖται ὃς αἴτιος ἔπλετο πάντων,
 49 Ἄντινοος· οὗτος γὰρ ἐπίηλεν τάδε ἔργα,
 50 οὔ τι γάμου τόσσον κεχρημένος οὐδὲ χατίζων,
 51 ἀλλ' ἄλλα φρονέων, τὰ οἱ οὐκ ἐτέλεσσε Κρονίων,
 52 ὄφρ' Ἰθάκης κατὰ δῆμον ἐϋκτιμένης βασιλεύοι
 53 αὐτός, ἀτὰρ σὸν παῖδα κατακτείνειε λοχήσας.
 54 Νῦν δ' ὁ μὲν ἐν μοίρῃ πέφαιται, σὺ δὲ φεῖδες λαῶν
 55 σῶν· ἀτὰρ ἄμμες ὀπισθεν ἀρεσσάμενοι κατὰ δῆμον,
 56 ὅσσα τοι ἐκπέποται καὶ ἐδήδοται ἐν μεγάροισι,
 57 τιμὴν ἀμφὶς ἄγοντες ἐεικοσάβοιον ἕκαστος,
 58 χαλκὸν τε χρυσόν τ' ἀποδώσομεν, εἰς ὃ κε σὸν κῆρ
 59 ἱανθῆ· πρὶν δ' οὔ τι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι.”

Homerus, Odyssee 22.1-59

Aantekeningen

<i>regel 1</i>	γυμνόμαι + <i>genitivus</i> zich ontdoen van
<i>regel 5</i>	ἀάατος onbedrieglijk
<i>regel 9</i>	τὸ ἄλεισον bokaal
<i>regel 10</i>	ἄμφοτος met twee oren
<i>regel 18</i>	ὁ αὐλός straal
<i>regel 19</i>	ἀνδρόμεος mensen-
<i>regel 20</i>	ἔραζε op de grond
<i>regel 21</i>	φορύνω bezoedelen
	ὀμαδέω door elkaar schreeuwen

regel 26	χολωτός vertoornd
regel 27	τοξάζομαι + <i>genitivus</i> met de boog schieten naar
regel 30	γύψ, γυπός gier
regel 35	ὑπότροπος terugkerend
regel 36	κατακείρω plunderen
regel 37	παρευνάζομαι + <i>dativus</i> bij iemand slapen
regel 38	ὑπομνάομαι naar iemands hand dingen
regel 49	ἐπιάλλω veroorzaken
regel 56	ἐκπίνω uitdrinken
regel 57	ἑικοσάβοιος twintig koeien waard
regel 59	νεμεσσητός kwalijk te nemen

Tekst 3

Telemachus heeft een tijd als gast doorgebracht in Sparta. Nu hij weer vertrekt, willen Menelaus, Helena en hun zoon Megapenthes geschenken aan hem meegeven.

- 99 Αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηῶεντα,
 100 οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γ' Ἑλένη κίε καὶ Μεγαπένθης.
 101 Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἴκανον, ὅθι κειμήλια κεῖτο,
 102 Ἀτρεΐδης μὲν ἔπειτα δέπας λάβεν ἀμφικύπελλον,
 103 υἶδν δὲ κρητῆρα φέρειν Μεγαπένθε' ἄνωγεν
 104 ἀργύρεον· Ἑλένη δὲ παρίστατο φωριαμοῖσιν,
 105 ἔνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, οὔς κάμεν αὐτή.
 106 Τῶν ἔν' ἀειραμένη Ἑλένη φέρε, δῖα γυναικῶν,
 107 ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος,
 108 ἀστῆρ δ' ὧς ἀπέλαμπεν· ἔκειτο δὲ νεΐατος ἄλλων.
 109 Βὰν δ' ἰέναι προτέρω διὰ δώματος, ἦος ἴκοντο
 110 Τηλέμαχον· τὸν δὲ προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
 111 “Τηλέμαχ', ἦ τοι νόστον, ὅπως φρεσὶ σῆσι μενοινᾶς,
 112 ὧς τοι Ζεὺς τελέσειεν, ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης.
 113 Δῶρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
 114 δώσω δὲ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστι.”

Homerus, Odyssee 15.99-114